

Heid Cat zondag 21a vr en antw 54/55

1 de kerk en de Heilige Geest

2 de kerk en de Zoon

3 de kerk en de Vader

Gemeente,

De kerk. In een dorp als Waarder merkt iedereen wel wat van de kerk. Als je bij de kerk hoort van jongs af aan, vanwege het verbond, dan merk je dat aan nog veel meer dingen. Je word meegenomen naar de creche en de zondagschool. Je gaat mee naar de kerk. Je krijgt in het winterseizoen catechisatie. Er zijn verenigingen, clubs en kringen en je wordt geacht daar ook naar toe te gaan. Ouderlingen gaan op huisbezoek. De diaconie verleent hulp. En in een dorp als Waarder merkt iedereen wel iets van de kerk. Men ziet er allicht wat van: jongeren en ouderen twee keer per zondag naar de kerk, of een van de kerken, gaan. Die mensen lijken daar plezier aan te beleven of wat aan te hebben. Waarom anders besteden ze er zoveel tijd aan. Al worden er dat over het geheel genomen wel minder in Nederland. En men heeft wel eens een ervaring met de kerk, met kerkmensen. Soms negatief, soms positief. Dat zie, dat merk je van de kerk.

1 de kerk en de Heilige Geest

Maar vanavond gaat er om: wat gelóóf je van de kerk? Van de gemeente? Dus niet: wat zie je, wat merk je, maar wat geloof je van de kerk? Nu, om te beginnen dit: dat de Heilige Geest door het Woord een gemeente vergadert, beschermt en onderhoudt. Je ziet en let vaak op mensen, maar de Heilige Geest is er. En het Woord. Gods Woord, de Bijbel. En zo wordt een gemeente vergaderd. Nog Bijbels gezegd: getrokken. Tot geloof gebracht. Dus ik geloof dat door de dingen die er in de gemeente gebeuren dat gebeurt. Mensen worden getrokken tot geloof. Ze staan er dus buiten. Van nature geloven mensen niet. Zijn ze, zijn we, geestelijk dood, vijanden van God en van Jezus Christus. Zwemmen in het water van de zonde, van het leven zonder God. En in dat water stromen we mee naar de zee van de eeuwige dood, de eeuwige rampzaligheid. Maar door Geest en Woord gebeurt het! Worden mensen geroepen. Geroepen tot geloof en bekering. Bekeert u en gelooft het Evangelie. En worden mensen zo geroepen, dat zij inderdaad komen. Verlangen te komen. En met een verlicht verstand gaan zien dat in Jezus Christus alleen de zaligheid is. En jongeren en ouderen komen tot Christus. Verlaten hun oude leven en vinden het ware leven in Hem. Dat gebeurt er in de kerk. Door alles wat zien heen, achter alles wat zien, gebeurt dit: mensen worden getrokken tot geloof.

En worden in het geloof beschermd. Want we worden aangevallen. De duivel wil het geloofsleven weghalen. De geloofsdraad te laten breken, door te knippen. Uit je handen te trekken. Daarom verleidt hij je om te zondigen. En als je gezondigd hebt dan vecht hij je aan door te fluisteren: zie je wel, het is niks en het wordt niks en het kan niet meer. Daarom verzoekt hij je om het geloofsleven te laten versloffen. Ondersneeuwen door drukte en leuke dingen of grote zorgen. Daarom verdrukt hij je door het je moeilijk te maken zodat je er de brui aan geeft en het erbij laat zitten. Dat je zoveel meemaakt dat je niet kunt blijven geloven. En o wat zijn we zwak. We kunnen er niet tegenop, we geven toe aan de zonde, aan de moedeloosheid. We geven toe aan het laten versloffen. We kunnen er niet tegenop, het is allemaal teveel voor ons. Je zou de geloofsdraad zo loslaten en je laten ontfutselen.

Maar in de kerk beschermt de Geest je door het Woord. Zodat het de duivel niet lukt. Je geloofde gisteren en vandaag geloof je nog, en morgen ook nog. Want we geloven dat in de kerk door Geest en Woord het geloof beschermd word. En in de kerk word het geloof onderhouden. Door Geest en Woord blijf je toch liefhebben en volgen, toch hopen en verwachten, toch bidden en smeken. De geloofsdraad blijft en je houd hem ook vast. Door woord en sacrament.

Dat gebeurt er in door de kerk. Dat zondaren tot geloof komen en in geloof bewaard blijven. Want in de kerk werkt de Geest door middel van het Woord. Daarom mag je ook met zoveel verwachting naar de kerk komen, en in de kerk, in het gemeentelven je plaats innemen. Want daar doet de Geest door het Woord deze dingen. Daarom mag je zo in de gemeente je plaats innemen. Biddend verwachgend: o Heere, doe het om Uws Naams wil. O Heere, geef, werk deze dingen. Bij mij, bij mijn kinderen, kleinkinderen, ouders, grootouders, man en vrouw, ander gemeenteleden. Hebt u dat ook dat je het niet kunt laten om daarom te vragen? Zoals een klein kind dat weet wat het krijgt met de verjaardag maar er maar om blijft vragen: krijg ik, krijg ik. Verwacht, verlangt u zo? En jij? Dat je maandagmorgen al begint met vragen en smeken. Dat je naar de zondag toe nog meer gaat smeken, vuriger, vaker. Zaterdagavond tijd neemt en bidt. O Heere, morgen, doe het om Uws Naams wil. Zondagmorgen, zondagmiddag voor de dienst: o Heere, grote dingen zult Gij ons doen horen, o Heere, geef en werk het! Echt we doen onszelf tekort als we dat verzuimen, als we dat nalaten. En zeker, die verwachting wordt beproefd, soms één zondag, soms 1 jaar, soms nog langer, maar de duivel wil dat je denkt: bid maar niet zo veel meer, er gebeurt toch niks. Maar de Heere oefent juist: smeeek vuriger, oprechter, hartgrondiger. En u zult de wonderen des Heeren zien. En soms, soms heb je zo'n wonder: je

had er niet om gebeden, niet meer om gebeden en het was of de hemel opening. De Geest schonk geloof en beschermde en onderhield het.

Dat gebeurt er in de kerk, de gemeente. Geest en Woord brengen tot geloof en bewaren in geloof. Dat geeft ook onze verantwoordelijkheid aan:

Daarom is het ook van het grootste belang om de Geest niet te bedroeven of uit te blussen. Want als de Geest niet werkt, doet het echt niks. Het Woord is het zeilschip, de Geest de windkracht. Als we de Geest bedroeven door de zaterdagavond, dan stilt de windkracht van de Geest. Als we de Geest bedroeven door volop op te gaan in onze aardse dingen en dan zondags neer te ploffen in de kerk, dan houdt Hij Zijn kracht in. Of als we de Geest bedroeven door parmantig en trots over onze gemeente te praten, ja bij ons.... Nee dan moet je andere gemeentes zien, bij ons houden we het roer nog recht. En de Geest wordt bedroefd en houdt Zich stil.

En de Geest gebruikt het Woord! Daarom is het ook van het grootste belang dat het in de kerk dan ook gaat om het Woord. Het Woord centraal. Daarom hebben we erediensten waarin weinig anders gebeurt, daarom hebben we zondagen met vooral de erediensten van het Woord. Daarom altijd centraal: het Woord. Blijf bij het Woord! En het Woord bewaren. Niet selectief, een paar zinnen waar ik wat mee kan, maar heel het Woord. Bewaren. Overleggen in je hart. O wat erg als je zondagavond er niet meer aan denkt, maandagmorgen alles kwijt bent. Als u oud bent en uw geheugen word minder, dan weet de Heere dat ook, maar als het is omdat je over van alles en nog wat praat en het laat verstikken, dan doe je het zelf. Dan moet je niet rekenen dat de Geest toch wel werken zal.

2 de kerk en de Zoon

We lezen het antwoord nog wat beter. Dan zien we dat het onderwerp van de zin toch nog anders is. Het onderwerp van de zin is niet mensen, maar ook en zelfs niet Geest en Woord, maar de Zoon van God. Het is Jezus Christus Die dat doet door Geest en Woord. En hoe centraal de Heere Jezus is en staat blijkt wel uit een klein woordje dat er nog tussen staat: dat Hij Zich een Gemeente vergadert. Zich. Tot Zich, voor Zich, bij Zich, met Zich. Hij vergadert Zich een gemeente. Die komt samen rondom Hem. Tenminste dat geloven we.

We zien dat niet, niet met mensenogen. Als je zou vragen aan een kind: waar gaan die mensen naar toe, die kerkmensen? Dan zou het kunnen zeggen: naar de kerk. We zien dat mensen zich vergaderen, verzamelen in een kerk. Hier in ons prachtig kerkgebouw. Of: naar de dominee. We zien dat mensen zich verzamelen rond de preekstoel met

een dominee erop. Die staat centraal. Of: we verzamelen ons rond elkaar we komen gezamenlijk bijeen. En dat kan en mag: dat je graag naar de kerk gaat, het gebouw dat goed onderhouden wordt en verzorgd en schoongemaakt, de sfeer, het orgel, de mensen om je heen, een dominee die je graag hoort en die je wel mag. Maar is dat alles? Is dat het diepste? Is je zondag geslaagd en ben je gelukkig omdat je in de kerk was, en die of die dominee hebt gehoord en lieve mensen om je heen zag...?

We geloven dat Gods Zoon een gemeente vergadert om Zichzelf. Mensen, zondaren die komen om Hem te ontmoeten. En dat dan ook in een hal van de VIOS, dat weet u, of in een ondergrondse schuilkelder in Syrie of Irak. En dat kan dan ook als er een saaie dominee is of er is leesdienst. En dat kan ook als de gemeente helemaal niet zo vriendelijk is als ze zou moeten zijn, maar stug en onvriendelijk. Zou er dan nog zijn? zou je dan nog komen? Goed om je dat eens af te vragen: waarom kom ik eigenlijk, waarvoor kom ik eigenlijk? Is het om Christus te ontmoeten? En dan is dat gebouw, en een dominee die je mag, en een vriendelijke gemeente, mooi meegenomen zagezegd, maar als dat allemaal weg zou vallen, dan kwam ik nog: om Christus.

Wat geloof ik van de kerk? Dat Jezus zondaren verzamelt tot Zich, om Zichzelf heen. Dat maakt mensen tot een gemeente. Vergelijk het met spaken. Leg 20 spaken op elkaar op een hoop, en ja, wat heb je? Wat kun je ermee? Maar zet 20 spaken rond een as, dan krijg je een wiel. Rond die as. Rond Christus. Verzamelt rondom en in Hem. Daar heeft de Bijbel prachtige beelden voor om dat aan te duiden. De kerk, dat is een kudde rond één Herder. Vele schapen rond één Herder. De Herder Die Zijn leven gaf voor de schapen, Die kent Zijn schapen, zoekt Zijn afgedwaalde schapen op, roept ze bij name, leidt ze uit aan grazige weiden en stille wateren. En de schapen horen Zijn stem en kennen Hem en volgen Hem.

Of de ranken en de ene Wijnstok. Al de ranken zijn in die ene Wijnstok en leven uit de Wijnstok. De Wijnstok stuwt sap naar boven toe, en de rank zuigt die sappen op, trekt ze uit de Wijnstok, vraagt en roept erom.

Of het beeld van de Bruidegom en de bruid. Christus is de Bruidegom. Hij heeft Zijn bruid lief. Om haar te werven kwam Hij ten hemel af, Hij was het Die door Zijn sterven haar het leven gaf. Hij heeft haar zo lief: Hij wil haar ontmoeten, Hij wil zijn liefde kwijt, Zijn hart laten horen dat klopt. En de bruid richt Zich op haar Bruidegom. Met haar verlangen, haar hart, haar ziel. Verlangt Zich te geven met alle schuld en zwartheid. Maar zij versmacht als zij Hem niet ontmoeten zou.

Of het beeld van het Hoofd en het lichaam. Het Hoofd regeert het lichaam. Het Hoofd bidt voor het lichaam. Het Hoofd stuurt het lichaam

om te bewegen. Het Hoofd zoekt het goede voor het lichaam. Jezus bidt voor Zijn kerk, Hij pleit voor Zijn kerk, waakt over Zijn kerk, zegent Zijn kerk met gaven. Het lichaam zou zonder hoofd levenloos zijn. Een onthoofd lichaam is een dood lichaam. Het lichaam weet zich afhankelijk van het Hoofd. Zonder Mij kunt gij niets doen. En dat weet het lichaam en zonder Hoofd ben ik tot alles in staat aan kwaad.

De Zoon van God verzamelt Zich een gemeente. Rondom en in en voor Zich. Dat gebeurt er ten diepste. Niet in de kerk, niet rond de dominee, niet rond elkaar, maar rond Hem. Daarom kun je zo blij en gelukkig zijn in de kerkdienst. Onder het Woord, aan Zijn tafel. Zo gelukkig. Hem ontmoet. En van Hem gekregen Zijn liefde, Zijn gemeenschap, van Hem gezien al wat Hij heeft. Zoals antwoord 55a zegt: dat alle gelovigen aan Christus en aan al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Al zijn schatten en gaven: vergeving, aanneming tot kinderen, eeuwige gerechtigheid, inwoning van de Geest, vrede met God, recht op de erfenis en uitzicht op zalig leven. Maar daar gaat nog aan vooraf: aan Hem Zelf gemeenschap hebben. Christus: Bruidegom, Hoofd, Wijnstok. En de omgang van Hem en met Hem is mijn leven, mijn vreugde, mijn zaligheid.

En zolang Christus wordt gepredikt en ontmoet in de gemeente, zou je er dan weg mogen gaan? Zolang Hij er is en tot Zich vergaderd?

Horen uw kinderen dat wel eens van u? Dat dát de kerkdienst, de gemeente tot een heerlijkheid maakt? Daar gaat het om en dat mag je ontvangen. Dat is een missionaire gemeente, als je getuigt dat je Jezus hebt ontmoet. Dat Hij in de kerk zich laat vinden. En dat dan je geluk geen grenzen kent. En je bent zo verdrietig en bedroefd als je Hem niet ontmoette, in de vertrouwde kerk, je lievelingsdominee, de fijne gemeente, maar Jezus verborg Zich voor je. Wat heb je dan nog? Jezus niet ontmoet. Het was wel heilig Avondmaal, maar Jezus verborg Zich.

Of horen uw kinderen daar nooit iets over? En onze jongeren, en je vrienden, en je zwager of schoonzus, en je collega..... Wat is het dan arm, wat krijgen ze een arme indruk van een kerkdienst als ze nooit iets horen over de ontmoeting met Jezus Christus.

En als Christus het Hoofd is van Zijn gemeente, dan zijn wij elkaars leden. Dan hebben wij ook elkaar nodig. Aan elkaar gegeven, bij elkaar gebracht in Hem. En zo als leden aan elkaar gegeven. De één is hand, de ander voet, de één hart een ander long, de één nier, de ander slokdarm. Dat betekent: ik heb al die anderen nodig. Echt waar. Zij hebben gaven en inzichten en accenten die ik tekort kom. En zij hebben mij nodig, want ik heb weer gaven en accenten die zij tekort komen. En we herkennen elkaar als we de kerk uitlopen en even een woord wisselen over de preek of de avondmaalsgang. De ene keer ben ik verzekerd in de Heere en tobt

een ander, de andere keer loop ik te tobben en is de ander verzekerd en je hebt elkaar nodig. De één legt veel nadruk op de kleding, de andere op de omgang met geld en het milieu en je hebt elkaar nodig. De één is een denker om dingen duidelijk te maken en dwaling aan te wijzen, en heeft daar een boek over geschreven, de ander is een doener om gebouwen schoon te maken en struiken te snoeien en voor een ander de was te doen. En je hebt elkaar nodig. Gewillig en met vreugde. Wat een vreugde dat ik een gemeente om mij heen heb. Wat een voorrecht dat de Heere mij zo omringen laat.

Wat zondig als dat tekort schiet. Ik waan mezelf goed genoeg om in mijn eentje christen te zijn. Ik weet het toch wel, ik heb niemand anders nodig. Nee, hoor ik lees niks van Calvijn of Luther, ik weet zelf wel wat de Bijbel bedoeld. Zonde. Wat verdrietig als ik druk, druk ben om bij te klussen, bij te scholen, te hobbyen. Nee, hoor voor niks een oudere een avondje gezelschap houden heb ik geen tijd voor. Of geen zin? Zonde.

3 de kerk en de Vader

Ten derde. Wat zie ik van de gemeente? Nou, ik zie dat ik er ook bij hoor. Ik sta als dooplid opgeschreven in de kerkelijke administratie. Ze tellen mee als kerkelijk. Hoe jong ik ook ben. Of ik zie dat ik in de kerk zit en anderen zien dat ook. Ik hoor erbij zeggen ze. Ik zie en anderen zien dat ik belijdenis heb gedaan, aan het Heilig Avondmaal ga. Ik hoor erbij, zeggen ze en zeg ik. Ja, dat zien anderen en dat kan ik zelf ook zien. Maar antwoord 54 eindigt anders. Niet: ik zie dat ik bij de kerk hoor, maar: wat gelooft gij van de kerk? Ik geloof dat ik een levend lidmaat ervan ben. En daar gaat het om: niet wat mensen en ikzelf zie, maar wat God weet: of ik daarvan een levend lidmaat ben. Levend lidmaat, levend lid. Want er zijn dus ook dode leden. Zoals in een lichaam een kunstnie of kunstheup kan zijn ingezet. Dode onderdelen. Die hun functie kunnen hebben, maar ze zijn levenloos, dood. Je kunt van nut zijn in de gemeente, een functie hebben, en toch: dood zijn. Mensen zien me op een foto en dan sta ik erop. God neemt een rontgenfoto en dan blijkt of ik levend lid ben. Een dood lid komt samen in de kerk, tot de dominee, tot de gemeente, aan de tafel, maar een levend lid komt daarin en daarheen tot Christus.

Niet dat mensen dat kunnen beoordelen. Als iemand het geloof belijdt en er zijn leven naar richt dan houd ik hem of haar voor een levend lid van de gemeente. Maar daar kan ik ook niet op rusten: al houdt iedereen mij voor een levend lid van de gemeente daar heb ik niks aan: de vraag is houd God mij voor een levend lid, ziet God me als een levend lid?

En nou kan naar twee kanten toe dat spanningsveld opgelost worden, fataal opgelost worden, eruitgehaald worden. In plaats van een

spanning komt er dan een vanzelfsprekendheid. Dat kan naar de ene kant: dat natuurlijk iedereen onbekeerd is die in de kerk zit. Dat is eigenlijk normaal, want wij zijn immers kinderen van Adam, dood in zonden misdaden. Alsof het normaal is dat op Gods akker van Zijn verbond en woorden nog steeds zo gebleven is. En er komt een vanzelfsprekendheid naar de ene kant die rust geeft. Vreselijke rust geeft. Maar het is wel makkelijk.

Maar het kan ook naar de anderen kant toe. Misschien trekt dat sommigen meer. Een gemeente waar het best aantrekkelijk is, waar wat kan, en waar het vrij levendig is maar: waar het spanningsveld ook eruit is: natuurlijk zijn wij gelovigen. Wij gaan in deze tijd nog naar de kerk en leven mee en zetten ons in voor de gemeente, het moet toch wel raar gaan wil iemand verloren gaan. Ga er maar vanuit dat het goed met je zit. Alsof een mens niet een wonder nodig heeft, alsof een mens natuurlijk geloven kan. En er komt een vanzelfsprekendheid die rust geeft. Vreselijke rust. Maar het is wel makkelijk.

Is het niet zo dat de Bijbelse prediking van zulke vanzelfsprekendheden niets weten wil en mag. Daar zit de spanning in. Aan de éne kant de spanning van de vraag: hoe is het mogelijk? Hoe is het mogelijk dat iemand nog onbekeerd is. In de gemeente! Na zoveel preken, na zoveel bemoeienis van God, nog steeds jezelf gehandhaafd, alle keren je schrap gezet, je overeind gehouden tegen God, en het niet één keer van Hem verloren hebben. Maar Mijn volk Mijn volk wou niet naar Mijn stemme horen.... De aanklacht. Alle heilzame omsingelingen en pijlen weten te pareren. Hoe is het mogelijk: nog onbekeerd gebleven? Je mag er nog mee naar Hem toe. Vanavond nog. In de kerk, in de gemeente klinkt de vraag: wat bent: levend lid, of dood lid?

Maar er is ook die spanning naar de andere kant toe. Hoe is het mogelijk als er iemand gelooft! Dat is een wonder. Als een mens gelooft! Je moest daarvoor ontzet worden aan satan, in Christus, van dood levend gemaakt, van vijand vriend worden, van onwillig ingewonnen. Daar heeft de Geest je toe vergaderd. De Zoon je voor verkregen. Dat kan maar één oorsprong hebben: ik hoor bij die gemeente die door God tot het eeuwige leven is uitverkoren. God heeft zich een gemeente uitverkoren. Als ik van die gemeente lid ben, levend lid ben, dan geldt dat ook van mij: uitverkoren. Vraag u af: ken ik Jezus, ken ik het werk van de Geest? En als dat zo mag zijn geldt van u wat van heel Gods Kerk geldt: uitverkoren. Zo eenvoudig en diep tegelijk. Dan ben ik ook uitverkoren geweest voor de grondlegging der wereld. Wat een wonder. Uitverkoren. Uit het hele menselijk geslacht gehaald, verkoren, getrokken. Liggend in zonde, in verderf. In Adam gevallen en onder de vloek. Vijandig en op weg naar de ondergang. Waarom ik nu door de Geest vergaderd? Door de Zoon

verkregen? Maar één antwoord, één bron: uitverkoren! Uit God naar Zijn welbehagen zonder enige grond in mij. Wat geeft dat een ootmoed: ik ben geen haar beter, ik had ook niet zelf gezocht. Ootmoed.

En wat geeft dat een vastheid. Als dat de diepste bron is: verkoren, dan ligt het vast in Gods onveranderlijk raadsbesluit. En dat besluit houdt in dat Hij mij heeft uitverkoren tot het eeuwige leven. Dat had en heeft Hij met mij voor. Daarom zal ik ook eeuwig een levend lidmaat blijven. Blijven mijn leven lang, wat er ook gebeurt. De Kerk groeit alleen maar. De Kerk raakt nooit mensen kwijt. Ze kunnen worden opgenomen in de triomferende kerk als zij sterven, maar ze blijven levend lid van de Kerk. Er komen er alleen maar bij. En wie erbij komt zal er eeuwig bij blijven.

Amen